

Thomas Jefferson (1743 – 1826)

Auteur van de Onafhankelijkheidsverklaring (Declaration of Independence 1776) en derde president van de Verenigde Staten.

In het najaar van 1769 begon een jonge man op een heuveltop in de Piedmontregio in Virginia – wat toen de uiterste grens van de beschaafde wereld was – met de bouw van zijn droomhuis. Het zou hem meer dan een halve eeuw van zijn leven en bijna heel zijn vermogen kosten en hij zou het nooit voltooid zien. Zijn naam was Thomas Jefferson. Het huis heette **Monticello**.

Een huis als dit had nog nooit bestaan. Dit was bijna letterlijk het laatste huis van de wereld. Ervoor lag een onbetreden continent. Erachter lag heel de bekende wereld. Misschien zegt niets méér over Jefferson en zijn huis dan dat het wegstijgt van die oude wereld en uitkijkt op de onbekende leegte van de nieuwe wereld.

Wat Monticello echt anders maakte was dat het gebouwd werd op een heuveltop. Dat deed men niet in de achttiende eeuw, en wel om bijzonder praktische redenen. Jefferson bezorgde zichzelf een hoop last door op die plek te gaan bouwen. In de eerste plaats moest hij een weg aanleggen naar de top en daar vervolgens een paar hectare rotsgrond vrijmaken en egaliseren, wat allebei enorm zware klussen waren. Ook werd hij voortdurend geconfronteerd met het probleem van de watervoorziening. Water is altijd een probleem op heuveltoppen, omdat het nu eenmaal van nature heuvelafwaarts stroomt, zodat waterputten ontzettend diep uitgegraven moesten worden. Evengoed vielen ze gemiddeld eens in de vijf jaar droog en moest het water naar boven gesjouwd worden. Ook blikseminslag was een chronische zorg, omdat zijn huis tot ver in de omtrek het hoogste punt was.

Vierenvijftig jaar lang woonde Jefferson op een bouwterrein. *‘Ophijzen en neerhalen is mijn favoriete tijdverdrijf’* merkte hij blijmoedig op, en dat was maar goed ook, want aan het geknutsel en gerommel kwam geen eind. Veel onderdelen van Jeffersons ontwerp waren moeilijk te realiseren. Het construeren van het dak was een nachtmerrie, omdat het nodeloos ingewikkelde verbindingen met hoekkepers en dakhellingen met zich meebracht. Als architect was Jefferson akelig pietluttig. Sommige van zijn plannen specificeerden metingen tot zeven cijfers na de komma. Zo noteerde hij bijvoorbeeld 1,8991666 inch (= 4,8238832 cm). De merkwaardigste onderdelen van het huis waren de twee trappen. Jefferson vond trappen ruimteverspilling en daarom maakte hij ze slechts 60 centimeter breed en erg steil. De trappen waren zo smal en bochtig dat bijna alles wat naar boven moest, werd opgehesen en binnengehaald via een raam. De trappen lagen zo diep in het huis verscholen dat er geen daglicht kwam en ze bijgevolg al even beangstigend duister als steil waren.

Monticello werd beroemd om zijn nieuwe snufjes: een naast een open haard ingebouwde etenslift, toiletten binnenshuis en een zogeheten polygraaf, een apparaat dat twee pennen gebruikte om aldus een kopie te maken van elke brief die ermee geschreven werd. Eén snufje, een dubbele deur waarvan beide helften opengingen als je slechts tegen één willekeurige helft duwde, verrukte en verbaasde deskundigen anderhalve eeuw lang.

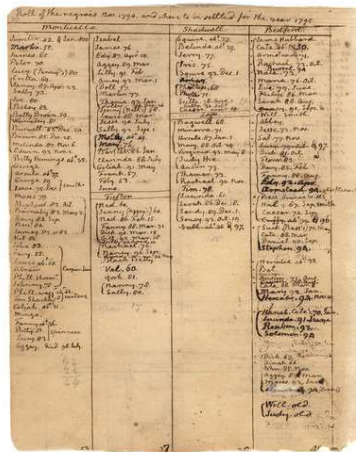
Jefferson was verbazend energiek. Hij ging er prat op dat de zon hem in vijftig jaar nog nooit in bed betrapt had, en hij verspilde zelden ook maar een moment van zijn drieëntachtig levensjaren. Hij had

voortdurend zeven notitieboekjes bij de hand en noteerde daarin de meest microscopische details van het dagelijks leven. Hij stelde het weer van elke dag te boek, de migratiepatronen van vogels, de data waarop bloemen in bloei stonden. Hij bewaarde kopieën van achttienduizend brieven die hij schreef en nog eens vijfduizend kopieën van de brieven die hij ontving. Hij noteerde elke cent die hij verdiende en die hij uitgaf. Hij legde vast hoeveel erwten er nodig waren om een kroes van een pint te vullen. Hij hield volledige, persoonlijke inventarislijsten bij voor al zijn slaven, wat een ongewoon compleet verslag oplevert van de manier waarop ze behandeld werden en van wat ze bezaten. Daartegenover had hij geen lijst van de boeken die hij bezat en hij wist zelfs niet hoeveel hij er had. In de loop van zijn leven kocht Jefferson boeken in een tempo van ongeveer twaalf stuks per maand, zodat hij er elk decennium gemiddeld duizend bij kreeg. Zonder zijn boeken had Thomas Jefferson geen Thomas Jefferson kunnen zijn. Voor iemand als hij, die op de grens van de beschaving woonde, ver van het gewone dagelijkse leven, waren boeken van vitaal belang.

In de zomer van 1814 brandden Britten het Amerikaanse Capitool af waarbij ook de bibliotheek van het Congres in vlammen opging. Jefferson bood onmiddellijk zijn eigen bibliotheek aan de natie aan en dacht dat hij ongeveer tienduizend boeken had. Maar toen de delegatie van de federale regering de collectie kwam bekijken, bleken het er in werkelijkheid 6.487 te zijn. Erger was, dat ze na een blik op de boeken te hebben geworpen, eigenlijk helemaal niet zo zeker wisten of ze ze wel wilden hebben, omdat ze over onderwerpen gingen als architectuur, wijn maken, koken, filosofie en kunst. Ongeveer een kwart was in vreemde talen *'dewelke niet gelezen kunnen worden'*. Toch aanvaardde het Congres de boeken, betaalde er 23.900 dollar voor, wat minder was dan de helft van de waarde. Deze aankoop leverde de jonge Verenigde Staten de meest moderne en geavanceerde bibliotheek ter wereld op. Vandaag de dag is de Library of Congress de grootste bibliotheek ter wereld met meer dan 115 miljoen boeken. Bevinden de boeken van Jefferson zich nog steeds in deze bibliotheek? Helaas niet. Op de dag voor Kerstmis in 1851 vloog een van de schoorstenen van het Capitool in brand en gingen de boeken van Jefferson verloren.

Monticello werd het prototype van de Amerikaanse bouwstijl: het Capitool, het Witte Huis en vele andere officiële gebouwen, universiteiten enz. werden zo gebouwd.

Opvallend is het driehoekig fronton gedragen door zuilen.

Afbeeldingen: Jefferson en een lijst van 163 slaven die hij in 1795 bezat. In de loop van zijn leven heeft Jefferson ongeveer 600 slaven gehad.

Thomas Jefferson, Monticello in Virginia

George Washington, Mount Vernon (Virginia).